

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (47)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 17 грудня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(47) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 177с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

РОМАНУХА ЮЛІЯ, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ, Коцюбинський та українська ідентичність: до 160 річниці від дня народження М. М. Коцюбинського. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику	5
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, Невідома трагедія	10

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: **АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ**

БОРБИЧ НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, Здоров'язбереження через усвідомленість: інтеграція майндфулнес-практик, соціально-емоційного навчання та аутогенного тренування	14
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ, Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти як чинник інтенсифікації навчання	19
ІВАНОВА НАТАЛІЯ, Інновації в дошкільній освіті: інтенсифікація чи гуманізація?	21
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Психологічні засади управлінської культури менеджера освітнього закладу	23
ПЕТРЕНЮК ЗОЯ, КОВТУНЕЦЬ ОКСАНА, У партнерстві до результату : аспекти ефективної взаємодії педагогічного коледжу та ліцею	26
КОЗІГОРА МАРІЯ, МАРЧУК СЕРГІЙ, Підготовка майбутніх учителів до впровадження діяльнісного підходу в початковій школі.	32
МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ, БУРКО ОЛЕКСАНДРА, Сучасні підходи до вивчення небесних тіл у початковій школі	34
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, Інтерактивні технології у практичній складовій підготовки майбутнього вчителя	37
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ, Інтерактивні дитячі свята в сучасній українській школі	41
ОСИП МАРІЯ, ОСИП ЮРІЙ, Використання теоретичних знань з біології та хімії під час педагогічної практики студентів у початковій школі	47
ПУШКАР НАДІЯ, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування соціальної компетентності у студентів педагогічного коледжу	49
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Педагогічна практика з науково-педагогічних досліджень як шлях інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів	52
ДУРМАНЕНКО ЄВГЕНІЯ, Технології інтерактивного навчання у професійній підготовці майбутніх вихователів	57
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, ПІДДУБНА АННА, Проблеми інклюзивної освіти в Україні	
ФІГОЛЬ НАТАЛІЯ, Рекомендації педагогам щодо збереження власного ментального здоров'я	61
ШАФРАНОВА ТЕТЯНА, Подолання освітніх втрат через соціально-емоційне та етичне навчання	63

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ **НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ**

ПОХИЛЮК ОЛЕНА, САМОДРАЛ КРІСТІНА, Традиція видання ілюстрованих романів у східній літературі.	69
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бертольт Брехт. Початковий етап творчої діяльності.	73
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, КУЗЄВА СОФІЯ, Теми взаємодії, втрати та самоідентифікації в підлітковому романі Джона Майкла Гріна «Провина зірок».	76
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ГУМЕНЮК ДАРИНА, Елементи автобіографізму в романі Еріха Марії Ремарка «На західному фронті без змін».	80

ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ, ПОЗДНЯКОВ МИКОЛА, Сучасне прочитання класики в умовах альтернативних світоглядних концепцій сьогодення.	85
ОБОДЯНСЬКА НІНА, Особливості перекладу біблеїзмів англійської мови на українську	88

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЗАЙЦЕВА АНАСТАСІЯ, Етапи організації процесу сприймання музики як структурного елементу уроку музичного мистецтва	93
БАРАНОВСЬКА ТЕТЯНА, РАТУШНЯК ВАЛЕНТИНА, Розвиток критичного мислення дошкільників як запорука розвитку компетентної особистості.	95
БОЙЦУН НАТАЛІЯ, Комунікативні навички- ключовий елемент розвитку дошкільника.	97
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Модернізація управлінського простору завідувача відділенням шляхом удосконалення механізмів формування і забезпечення ефективного освітнього процесу.....	99
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання спеціальних дидактичних засобів.	102
ЯВОРСЬКА ЮЛІЯ, РОМАНЕНКО ВАЛЕНТИНА, Вплив використання мобільних додатків на залучення активності в освітній процес.	106
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА, Застосування інноваційних технологій для формування комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти.	113
ГОНЧАРУК ВІКТОРІЯ, Сутнісна характеристика естетичного виховання студентської молоді.	116
ГОРБАТА ЛЮДМИЛА, Фізична культура в житті студента.....	119
ЗАВАЛЬНЮК ЯНА, Засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення німецької мови.	122
КАСІЯНЕНКО ОЛЬГА, Комунікативні вимоги до сучасного фахівця	127
МАРЦЕНЮК ВІКТОР, Особливості виховної роботи у студентських гуртожитках під час воєнного стану.....	134
МЕЛЬНИК АЛІНА, МАЗУР АЛЬБІНА, Пізнавальна активність здобувачів освіти як потреба у інтелектуальному та творчому саморозвитку.	139
ПАВЛЮК ЛАРИСА, Управлінська організаційно психологічна гра «Уроки лідерства»	143
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, Оздоровчий ефект фізичних вправ.....	148
МАЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Соціальні програми з вивчення особливостей організації соціальної роботи із жінками похилого віку з числа ВПО.....	152
ГАВРИЛЮК ОКСАНА, СІКОРСЬКА ІВАННА, Особливості творчої самореалізації особистості у підлітковому віці.	157
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі музичних інструментів.....	163

ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону Вінниччини: сутність та характеристика.	168
КОРНЮК СНІЖАНА, Чинники, які впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах.....	172

навчаються розробляти і реалізовувати уроки, орієнтуючись на активні методи навчання. Це включає планування занять, на яких учні не лише сприймають інформацію, але й активне її перероблення, застосування на практиці, обговорення у групах, виконанні творчих завдань. Під час навчання, майбутні вчителі здобувають досвід створення навчальних ситуацій, що сприяють самостійності учнів, розвитку їх вміння вирішувати задачі та робити висновки.

Під час вивчення освітнього компонента, здобувачі освіти навчаються не лише планувати та проводити заняття, а й аналізувати їх результативність. Це включає в себе оцінку того, як активно учні залучені до навчання, наскільки ефективно вони застосовують здобуті знання у практичних ситуаціях, і чи сприяє цей підхід розвитку їхніх творчих та критичних здібностей.

Після завершення спецкурсу здобувачі освіти вміють застосувати принципи діяльнісного підходу на реальних уроках, працюючи з учнями початкових класів. Це дозволяє не лише закріпити теоретичні знання, а й отримати безцінний досвід організації та проведення активних навчальних занять, що ґрунтуються на діяльності учнів. Під час проходження педагогічної практики майбутні вчителі отримують зворотний

зв'язок від вчителів та викладачів-методистів та коригують свою методичну діяльність, удосконалюючи навички використання діяльнісного підходу в умовах реального освітнього процесу.

Висновки і перспективи дослідження.

Таким чином, впровадження спецкурсу «Діяльнісний підхід у початковій школі» сприяє підвищенню ефективності педагогічної підготовки майбутніх вчителів, дозволяючи їм глибше осмислити теоретичні основи діяльнісного підходу та здобути необхідні практичні навички для організації активного навчання. Курс допомагає розвивати професійні уміння, необхідні для реалізації активних методів навчання, що стимулюють творчість, критичне мислення та самостійність учнів. Він відповідає сучасним вимогам освіти, орієнтуючи педагогів на створення умов для всебічного розвитку учнів. Важливою складовою є практичне застосування набутого досвіду під час педагогічної практики, що дозволяє здобувачам освіти оцінити ефективність підходу в реальних умовах. Для подальшого вдосконалення курсу необхідно враховувати зворотний зв'язок, вдосконалюючи методики та впроваджуючи нові технології для глибшого засвоєння принципів діяльнісного підходу в початковій освіті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Молнар Т. І. Діяльнісний підхід до організації навчального процесу в початковій школі. *Молодь і ринок*. 2016. №1. С. 76–79.

Стаття надійшла до редакції

24 листопада 2024 р

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ НЕБЕСНИХ ТІЛ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

УДК 373.3.016:52

МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ,

доктор педагогічних наук, професор

БУРКО ОЛЕКСАНДРА,

здобувачка освіти факультету педагогіки

та фінансово-економічної діяльності

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. Modern approaches to the study of celestial bodies in primary school are proposed in the article. The authors analyse the approaches based on the use of interactive teaching methods that contribute to the development of students' cognitive activity, the formation of a scientific worldview and motivation to study astronomical phenomena. The possibilities of using LearningApps platforms, word clouds, the Aquarium method and other interactive tools that increase the efficiency of the educational process are considered. The proposed approaches make learning interesting, contribute to better learning and the formation of ideas about the interconnection of natural phenomena. Particular attention is paid to the formation of key competences necessary for adaptation to the modern world.

Key words. interactive methods, celestial bodies, primary school, astronomy, educational technologies.

Постановка проблеми. Астрономія є однією з найдавніших наук, яка завжди вабила людство своєю загадковістю та красою. Впровадження астрономічних знань у початковій школі сприяє розвитку в учнів пізнавального інтересу, формуванню наукового світогляду та розширенню кругозору. Сучасні підходи до вивчення небесних тіл у початковій школі відрізняються від традиційних і базуються на використанні інтерактивних методів, цифрових технологій та міждисциплінарних зв'язків. Вивчення небесних тіл в початковій школі відіграє важливу роль у формуванні світогляду учнів, розумінні взаємозв'язку природних явищ і стимулюванні цікавості до навколишнього світу. В сучасному інформаційному просторі, насиченому технологіями, з'являються нові можливості, які не лише підвищують мотивацію учнів, а й сприяють кращому розумінню і засвоєнню навчальної інформації.

Аналіз основних досліджень. Особливості формування астрономічних уявлень у дітей молодшого шкільного віку знаходять своє відображення в типових освітніх програмах початкової школи в системі пізнавального розвитку дітей молодшого шкільного віку. Наприклад в типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О.

Савченко [4], формування астрономічних знань найбільш ґрунтовно відбувається через природничу освітню галузь, яка реалізується у курсі «Я досліджую світ», зокрема через змістовну лінію «Людина і природа». У типовій освітній програмі Р. Шияна [5] для циклу 1-2 класів формування астрономічних знань також формуються в контексті природничої освітньої галузі. У кожній з програм основна частина навчального матеріалу, який спрямований сформувати у дітей астрономічні уявлення сконцентрована в курсі «Я досліджую світ».

Виклад основного матеріалу. Астрономія є однією з найстаріших наук, що досліджує небесні тіла та явища. Вона охоплює вивчення зорів, планет і Сонця, які є основними джерелами світла і тепла для нашої планети. У цій статті ми розглянемо окремі підходи до вивчення цих небесних тіл.

У сучасному навчальному процесі інтерактивні методи відіграють ключову роль у формуванні зацікавленості, розвитку пізнавальної активності учнів та ефективного засвоєння знань. Для вивчення небесних тіл (зір, планет, Сонця) у початковій школі використання таких методів дозволяє зробити процес навчання цікавим і захопливим, активізуючи різні форми діяльності учнів. Зараз є можливість

використовувати різні інтерактивні платформи, до прикладу, LearningApps, використовувати хмари слів, ментальні карти (mind maps), ігри.

Розглянемо інтерактивну платформу LearningApps, яка надає широкий спектр можливостей для створення інтерактивних вправ, які урізноманітнюють навчальний процес і підвищують зацікавленість учнів. Інструменти цієї платформи дозволяють адаптувати навчальні завдання до вікових особливостей дітей та рівня їх підготовки. Наприклад, на платформі можна створити завдання на відповідність: учні отримують набір карток із назвами небесних тіл (Сонце, Земля, Місяць, Марс) та їх зображеннями і завдання - знайти правильну пару (наприклад, зіставити назву "Марс" із його червоним зображенням). Вчитель додає короткі описи небесних тіл (наприклад, "Червона планета") або їх характеристики, щоб ускладнити завдання.

Також можна створити кросворди або вікторини на цій платформі. Кросворди сприяють повторенню ключової лексики та термінів, пов'язаних із небесними тілами. Приклад завдання: створення тематичного кросворду, де запитання можуть бути англійською мовою: "*The closest planet to the Sun.*" (Mercury), "*The only star in our Solar System.*" (Sun).

Вікторини дозволяють у інтерактивній формі перевірити рівень знань учнів. Приклад завдання:

Яка планета відома як «Планета з кільцями»?»

а) Марс; б) Сатурн; в) Юпітер.

Яка найбільша планета Сонячної системи?

а) Земля; б) Венера; в) Юпітер.

Також можемо використовувати такий ефективний метод, як хмари слів (рис.1). Хмара слів – це візуальне подання тексту, у якому ключові слова або терміни відображаються у формі «хмари».

Чим частіше слово використовується, тим більший його розмір у хмарі. Цей метод ефективно стимулює асоціативне мислення, допомагає учням фокусуватися на основних поняттях теми та сприяє їх кращому запам'ятовуванню. Перевагами використання цього методу є візуалізація ключових понять, завдяки чому учні легко будуть сприймати найважливіші терміни; асоціативне мислення, тобто учні будуть мати змогу встановлювати зв'язки між поняттями та створюють у своїй уяві структуру знань. Для створення хмари слів можна використовувати онлайн-інструменти, наприклад, WordArt або WordClouds. Ці сервіси надають змогу налаштувати форму, колір та розташування слів у хмарі. Для роботи з хмарою слів спочатку вона демонструється вчителем учням, а потім учні самостійно можуть шукати ключові слова, групувати слова їх за категоріями тощо.

Рис.1 Зображення «хмари» слів на тему «Космос»

Варто звернути увагу на метод, який має назву «Акваріум». Метод "акваріум" є інтерактивною технологією навчання, яка сприяє розвитку навичок дискусії та критичного мислення серед учнів. Цей метод дозволяє організувати активне обговорення в класі, де одна група учнів займає центральне місце, а інші спостерігають за їхньою дискусією. Метод "акваріум" передбачає поділ класу на дві групи: одну, яка бере участь у

обговоренні (внутрішнє коло), і іншу, яка

спостерігає за дискусією (зовнішнє коло). Цей формат дозволяє всім учням активно залучатися до процесу навчання, незалежно від того, чи вони беруть участь у дискусії безпосередньо.

До основних етапів даного методу відносяться: формування груп (кілька груп по 5-6 людей), визначення теми, яка може бути пов'язана з астрономічними явищами, обговорення все в групах, обговорення результатів. Перевагами цього методу є те, що активно залучає всіх учнів у навчальний процес, у кожного є можливість висловити власну думку, навчитись формулювати свої думки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, інтерактивні методи навчання небесних тіл відповідають сучасним викликам освіти і дозволяють створити цікаве,

ефективне та мотивуюче навчальне середовище. Запропоновані підходи дають змогу не лише засвоїти базові знання про зорі, планети та Сонце, а й допомагають учням розвивати життєві навички, необхідні для подальшого навчання та особистісного розвитку. Застосування таких методів робить навчальний процес динамічним і захопливим, дозволяючи дітям не лише вивчати світ, а й усвідомлювати своє місце в ньому.

У подальшій практиці вчителям варто вдосконалювати використання інтерактивних технологій, адаптуючи їх до індивідуальних особливостей учнів. Розвиток цифрових компетенцій учнів, активне залучення до навчального процесу через ігрові та творчі методи навчання сприятиме підготовці нових поколінь до викликів сучасного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Заболотний В.Ф., Мисліцька Н.А. *Формування уявлень у молодших школярів про природничо-наукову картину світу: інноваційні технології*: монографія. Вінниця, 2020. Нілан-ЛТД. 161 с.
2. Заболотний В.Ф., Мисліцька Н.А., Слободянюк І.Ю. *Хмаро орієнтовані технології навчання*: навчально-методичний посібник. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. 144 с.
3. Кравченко С.М. *Гейміфікація: до аналізу семантики поняття*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/>
4. *Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf> (дата звернення 19.02.2024).
5. *Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programidlya-pochatkovoyi-shkoli> (дата звернення 10.02.2024).

*Стаття надійшла до редакції
29 листопада 2024 р*

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРАКТИЧНІЙ СКЛАДОВІЙ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ

УДК 378.093.2.011.3-051-37.091.31-026.12-024.63

СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА,

заступник директора з навчально-виробничої роботи

НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ,

завідувач практикою

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»